

UMUDA EL AT

MADDE KULLANIMINI ÖNLEMEDE ÖĞRETMEN EL REHBERİ

ZEHİRLİ

YAŞAMA

HAYIR,

UMUDA

EVET.

KOMİSYON

Hamza ÇELENK

Eyyübiye İlçe Milli Eğitim

Şube Müdürü-Komisyon

Başkanı/Koordinatör

Sosyolog

İmam Bakır AYDIN

Eyyübiye RAM Müdürü

Üye/Rehber Öğretmen

Ömer DURU

Eyyübiye RAM Rehberlik

Bölüm Başkanı

Üye/Rehber Öğretmen

Arzu BÖLÜKBAŞI

Üye/Rehber Öğretmen

Mustafa DÖNMEZ

Üye/Rehber Öğretmen

Uğur KIZILKEÇİ

Üye/Rehber Öğretmen

FOTOĞRAFLAR

Murat ÇEKİCİ

Vehbi ÇİFTÇİ

GRAFİK & TASARIM

YABA
A J A N S

Aralık 2015

1.MADDE BAĞIMLILIĞININ EPİDEMİYOLOJİSİ

- 1.1. Bağımlılık Nedir?
- 1.2. Bağımlılık Türleri
- 1.3. Bağımlılığın Belirtileri
- 1.4. Bağımlılığın Sonuçları
- 1.5. Bağımlılık Konusunda Doğru Zannedilen Yanlışlar
- 1.6. Ergenlik ve Bağımlılık Süreci
- 1.7. Bağımlılık Döngüsü
- 1.8. Bağımlılık Riskini Etkileyecek Çevresel Etkenler
- 1.9. Bağımlılığı Etkileyecek Risk ve Koruyucu Etkenler
- 1.10. Bağımlılığı Etkileyen Diğer Etmenler
- 1.11. Başarılı Bir Bağımlılık Tedavisi
- 1.12. Maddeden kurtuluş mümkün
- 1.13. Önlemenin Önemi
- 1.14. Bağımlılık Süresi

2. MADDE KULLANIMINDA AİLENİN ROLÜ

- 2.1. Aileler Olarak “Ne Yapmalı?”
- 2.2. Aileler Olarak “Ne Yapmamalı?”

3. OKUL POLİTİKASI

- 3.1. Okul Yönetimi
- 3.2. Okul Rehber Öğretmeni
- 3.3. Sınıf Rehber Öğretmenleri
- 3.4. Aile İle İletişim

4. MADDE KULLANIMI HUKUKİ BOYUTU

GİRİŞ NİYETİNE

Tarihin kadim şehirlerinden biridir Halilurrahman'ın şehri olan Şanlıurfa. Burayı, bu şehri anlamlı kılan ortak sorumluluk gerektiren alanlarda insanının elini taşın altına koyabilmesidir. Şehirlerin ruhu, ihtiyaç duyulan zamanlarda sorumluluk duygusunu omzunda taşıyan insanlarla devam eder.

Her çağın kendine göre sorun alanları vardır. Maalesef çağımız için biz eğitimciler ve insan yetiştiren kurumlar açısından sorun alanları gittikçe artmakta ve derinleşmektedir. Bu sorunların bazılarının tek başımıza içinden çıkılmaz mecralara yol aldığı da olmaktadır. Bunlardan bir tanesi ne yazık ki gittikçe kendine zemin bulan madde bağımlılığıdır.

Madde bağımlılığına yönelik farklı çalışmalar yapılabilirdi. Fakat biz yapılabilecek çalışmaların ötesinde üzerinde yoğunlaşmamız gereken şeyin özellikle kendilerine, ailelerine ve çevresine verimli olabilecek bir dönemde gençlerimizin farklı nedenlerden dolayı bu illetin pençesine düştükleri gerçeğini göz önüne alıp koruyucu rehberlik yönünde yapabileceklerimizi gözden geçirmeye çalıştık.

Bağımlılığın her türüsüne karşı etkili bir mücadelenin yolu bu konuda bilgi ve bilinç sahibi olmakla mümkündür. Onun için bağımlılıkla mücadelede siz değerli öğretmenlerimizin, ailelerimizin ve öğrencilerimizin bilgilendirilmesinde bir katkı sunma adına bu çalışma yapılmıştır.

Her köşesinde tarihi bir doku, her karesinde kültürel bir değer bulunan Şanlıurfa'nın sağlıklı nesiller ile yarınlara yol alışı biraz da hepimize bağlıdır.

Çalışmada madde kullanımına yönelik olarak önleyici tedbir ön plana alınarak çerçeve daraltılmış ve tedavi süreci, maddenin türlerine girilmeye çalışılmıştır. Bu konuda daha önce alanda emek verenlerin çalışmalarından da istifade edilmiştir. Emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz.

ALİŞKANLIKLAR

BIRAKILMAZSA,

ZAMANLA

İHTİYAÇ

HALİNE

GELİRLER.

(S. AUGUSTINE)

Komisyon

KULLANMAYA

BAŞLAMA!

UNUTMA,

BİR KERE DEN

ÇOK

ŞEY

OLUR!

Eyyübiye İlçe Milli Eğitim bünyesinde faaliyet gösteren Rehberlik ve Araştırma Merkezimizce hazırlanmış olan madde kullanımı ile ilgili çalışma kendi ölçeğinde mütevazı olmakla birlikte takdire şayandır.

Kültür, medeniyet, sanat, ilim dediğimiz de zaten üst üste taşlardan örülmüş bir saraydan ibaret değil midir?

Madde kullanımı ile ilgili çalışmalar elbette yeni bir konu değil; fakat madde kullanımı ile ilgili yaşanmışlıklar, mağduriyetler, heba olan nesiller bu kadar göz önündeyken ve bunlar ile ilgili veriler günlük hayatımızın içerisine bu kadar girmişken sorumluluk mevkiinde bulunanların meseleye bigane kalmaları düşünülemez. Yapılabilecek olanlar hakkında da derli toplu düşünmek ve potansiyel olarak olumlu katkı sağlayabilecek kişi ve kurumların enerjilerini ve heyecanlarını diri tutmaları önemsenmeli ve uğraşları takdir edilmelidir.

Ülkemizin geleceğinden emin olmak ve refah dolu mutlu yarınlar ancak ruhen ve bedenen sağlıklı gençlerimizin varlığı ile gerçekleşebilecektir. Bu uğurda da herkes bu çalışmadaki gibi taş üstüne taş koyabilmelidir. Bunun için bu çalışmayı önemsiyoruz.

Atatürk'ün dediği gibi;

Bir tek şeye ihtiyacımız vardır, o da çalışkan olmak.

Çalışmada emeği geçen tüm idareci ve öğretmenlerimizi tebrik ediyorum.

Dr. Oktay KAYA

Eyyübiye İlçe Kaymakamı

Hayatın ayrıntılarına dokunmak tıpkı bir şehrin ara sokaklarına yaşanabilir argümanlar eklemek gibidir.

Biz Eyyübiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü olarak ilçe müdürlüğümüzün kurulduğu ilk günden beri mesai arkadaşlarımızla bu ayrıntılara hayati yaşanabilir ayrıntılar eklemek için çalışıyoruz.

Sorumluluklarını bilen, iradesine hakim, hedefleri olan ve bu hedeflerine ulaşmak için azim ve kararlılık gösteren, kültürel ve ahlaki sapmalardan uzak, değerlerine sahip çıkan “ahlaklı ve sağlıklı” bir nesil yetiştirmek için hepimizin sorumluluk bilinci ile hareket etmesi gerektiğinin farkındayız.

Yeni olanı büyütmek , eski olanda farkındalık oluşturmak sürekli zor olmuştur. Fakat biz hayat felsefesi olarak yapılabileceklerin olduğu yerde oturmanın yatmaktan, ayakta kalmanın oturmaktan, yürümenin ayakta kalmaktan daha evla olduğuna inanıyoruz.

Yürüme adına son dönemin sıkıntılı bir sosyal trajedisi olan madde bağımlılığı ile bir çalışmanın gerekli olduğuna kanaat getirdik. Kanaatimizi öğretmenlerimize yönelik küçük bir kitapçık ile katkı sunmaya çalıştık.

Bu kitapçığın hazırlanmasında büyük bir özveride bulunarak katkı sunan komisyon üyelerine ve görsellerde katkı sağlayan öğretmen arkadaşlara ve daha önce yaptıkları çalışmalarda istifade etme olanağı sağlayan ilgili tüm kişi ve kurumlara teşekkür ediyoruz.

Ahmet DEMİR

Eyyübiye
İlçe Milli Eğitim Müdürü

ÇOĞU

SARHOŞLUK

VEREN

ŞEYİN,

AZI DA

HARAMDIR.

(HADİS-İ ŞERİF)

BAĞIMLILIK

NE Mİ?

İRADESİZLİK,

YALNIZLIK,

ÇARESİZLİK,

SUÇ...

MADDE BAĞIMLILIĞI

Madde bağımlılığı, modern zamanın ve modern şehir yapısının eskiden kalmış bir alışkanlığı geliştirilip daha fazla olumsuz mecraya koyduğu bir sapma çeşididir. Eskiden kalmış alışkanlık diyoruz çünkü eskiden de madde bağımlılığının olduğuna dair elimizde yeterli düzeyde veri bulunmamaktadır. Yalnız, o dönemde toplumsal bir sorun olacak kadar kendisini hissettirmiyordu. Farklı rivayetle bize kadar ulaşan haşhaşilerin yaptıklarını saymazsak tabii.

Sapmış bir davranış olduğu genel kabul gören madde kullanımı ve bağımlılığını açıklayabilmek için nedenlerini ve yayıldığı ortamı iyi bilmemizde fayda vardır.

Bu nedenler farklı olmakla beraber en belirgin olanları: Genelde parçalanmış ailelerin, göçün, yoksulluğun ve tutanamama gibi durumların oluşturduğu zemindir.

Birden kapasitesinin çok fazla üzerine çıkan şehirlerin kendileri ile beraber büyüttükleri işsizlik, sağlıksız ortamlar, metruk mekanlara çocuğundan habersiz aileler de eklenirse madde bağımlılığı ile ilgili zeminin nasıl genişlediği daha rahat anlaşılır.

Düzensiz şehirlerin göç olgusu ile daha da karmaşık hale geldikleri bilinen bir gerçektir. Kırdan şehre meydana gelen göçün sonucunda göç eden kişilerin davranışlarında çeşitli değişiklikler meydana geldi. Kişi, kırsalda daha çok biz eksikli bir hayatın getirdiği normlar ile yetişirken şehirde birden kendini çok bağımsız ve başıboş buldu. Bu başıboşluk savruluk, anomi ve yabancılaşmayı da beraberinde getirdi. Kişi, başıboş kalınca kendisini tatmin edecek araçlara yöneldi. Maalesef bu araçların en belirgin olanları genel olarak sapkın davranışlara götüren bu tür araçlardır.

Yukarıda bahsedilen nedenlerin yanına kişilerin sosyal ortamlarını da buna eklersek kişi doğal olarak kendisini bir kısım olumsuzlukların içinde bulabiliyor. Yani yaşanan sosyal ortamlar kişiyi buna itiyor desek yanlış olmayız. Çünkü kullanıcıların ekseriyetinin merak ve eğlence nedeni ile maddeye başladıklarını, yayılma şeklinin ise, daha çok arkadaş grupları aracılığıyla olduğunu bize gösteren yeterince istatistik veri mevcuttur.

Kişi, yaratacağı etkiyi merak ettiği için yaşantılarıyla birlikteyken madde alabilir. Sağlıklı veya sağlıksız arkadaşlık ilişkileri böyle kötü bir alışkanlığın başlaması veya bu alışkanlığın önlenmesinde büyük önem taşır. Özellikle ilk gençlik döneminde, bir gruba ait olmak, kişinin psikolojik sağlığı açısından değerli bir ihtiyaçtır. Ancak aile içinde belirli değerler kazanmış, kendine güveni olan kişiler, kendi kişilik yapısı ve değer ölçülerine uygun olan bir grup seçer. Bu grup içinde önemsemediği arkadaşları madde kullanıyorsa, bu gruptan ayrılabilir. Yeterli psikolojik güçlüğüte olamayan bir genç ise, arkadaşlarının "bir kereden ne çıkar" telkinleriyle madde alabilir. Onun için ailelerin kendi çocuklarının arkadaşlarının da karakter yapısı hakkında bilgi sahibi olmaları gerekir.

Madde bağımlılığını gösteren istatistiklerde, toplumun bazı kesimlerinin diğerlerine göre daha fazla bağımlı olduğu gözlemlenmiştir. İstatistiklerde; erkekler kadınlara, evliler bekârlara, şehirde oturanlar kırsal kesimde oturanlara, gençler yaşlılara oranla daha fazla bağımlı olabiliyorlar.

Madde bağımlılığı ülkelerin geleceği bağlamında ülkelerin yarınlarına darbe vurduğu gibi, kişisel olarak da kişinin kendi ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanan, sağlıklı karar alma yetisini kaybetmiş, toplumsal düzene tehdit oluşturabilecek kişiler haline gelmesine neden olmaktadır. Kişi, ister yetişkin isterse ergen veya çocuk olsun, kişisel yeterliliğini, iradesini veya başka bir deyişle kontrolünü yitirerek sosyal veya psikolojik davranış tercihlerinde iradesini kaybediyor. Bu durumda egemenlik kişiden çıkıp maddeye geçiyor. Bu durum, bireyin kişisel bağımsızlığını yitirmektedir. Bu, toplumda bir sürü kuralı işlevsiz hale getirmekte ve kurumların işlevselliğini de bertaraf etmektedir.

Bunlarla beraber madde kullanımının en önemli olumsuzluklarına şunu da ekleyebiliriz. Şöyle ki, kişinin gittikçe yalnızlaşması ve yalnızlaştıkça madde bağımlısı olan o dar çerçeveye daha fazla mahkûm olması kişinin yalnızlığını artırdığı gibi en verimli döneminde topluma bir şey katmasına da engel olmaktadır.

Ülkemizde madde kullanımı ve bağımlılığı ile ilgili olarak son yıllardaki kimi çalışmalara rağmen büyük bir eksiklik olduğu da göze çarpmaktadır. Derli toplu çalışmalar yok denecek kadar az, olanlarında büyük çoğunluğu emniyetteki verilere dayanmaktadır. Oysa, bir emniyet kurumunun görevi gereği meseleye yaklaşımı ile bir bilimsel kurumun yaklaşımının farklı olması gerekir. Onun için sosyal bilimlerde araştırma yapanların soruna daha bilimsel bir perspektiften yaklaşımları ve sonuca ulaşmaları elzemdir.

Peki, toplumsal olarak bu meselenin çözümüne ne şekil yaklaşımalıyız? Kişiler, günlük hayatta kendilerine bir amaç edindiklerinde ve toplumsal normlarla barışık yaşadıklarında sapma davranışlara daha az rastlanmaktadır. Bunun için toplumsal değer üreten kişi ve kurumların omuzlarına büyük yük düşmektedir. (GÜNEBAKİŞ GAZETESİ)

1. MADDE BAĞIMLILIĞININ EPİDEMİYOLOJİSİ

Epidemiyoloji, toplumdaki hastalıkların sıklığı, dağılımı ve belirleyicilerinin, yaralanma, ölüm ve davranışların araştırılması ve bunun sağlık sorunlarından korunma ve kontrolüne ve sağlık çıktılarının geliştirilmesine yönelik uygulanmasıdır (1)

Sağlığı geliştirmek ve hastalıkları azaltmak için sağlık bilgilerini toplamak, yorumlamak ve kullanmak bu bilim dalının amaçlarındandır.

Madde bağımlılığı yönünden de son zamanlarda bu yöntem bilim kullanılarak hem ciddi mahiyette veriler toplanmakta hem de bu toplanan verilerin işlenmesi sonucu çeşitli çalışmalar yapılmaktadır.

BAĞIMLILIK,

AKLI

VE

İRADEYİ

ÇALIŞMAZ

HALE

GETİRİR.

BAĞIMLILIK

HEM BEYİNİ

HEM DE

DAVRANIŞLARI

ETKİLEYEN

BİR

HASTALIKTIR.

1.1. BAĞIMLILIK NEDİR?

"Bağımlılık, zarar verici sonuçlar doğurmasına karşın, zorlayarak madde arama ve kullanma ile karakterize süregelen ve tekrarlayıcı bir beyin hastalığıdır. Bu hastalığa zarar verici davranışlar da eşlik etmektedir. Bağımlılık, hem beyni hem de davranışları etkileyen bir hastalıktır. Ancak bu hastalığın tedavi edilebilir bir hastalık olduğunu unutmamak gerekir" (2)

Bağımlılık maddeleri ise, vücudun kullanım dozunun artması sonucu beyin işlevlerinin olumsuz etkilenmesiyle birlikte kısa süreli sorun kaynağından uzaklaşma ve rahatlama ile sahte bir iyi oluş haliyle birlikte biyolojik ve psikolojik olarak vazgeçilmez bir hale dönüşen maddelerin tümüdür.

Bireyde alışkanlık ilerledikçe maddenin kişi üzerindeki etkisi artar ve birey madde dışında hiçbir şey düşünemez hale gelir. Madde hayatında vazgeçilemez bir unsur olmaya başlar ve diğer şeyler gittikçe anlamını yitirmeye başlar.

Bağımlılık aynı zamanda nörolojik bir hastalıktır. DSM-IV Psikiyatrik Hastalıklar Tanı kitabına göre bağımlılığın tanımı ölçütleri aşağıda belirtilmiştir ve bunlardan yalnızca üç tanesi "bağımlılık tanısı" verebilmek için yeterlidir, bunlar:

1. Kişi, aynı etkiyi sağlayabilmek için kullandığı madde dozunun giderek arttırır,
2. Yoksunluk: Madde kesildiğinde ya da azaldığında ortaya çıkan ruhsal ve çoğunlukla fiziksel semptomlar yoksunluk belirtisidir. Yoksunluk belirtileri bağımlılık olduğuna işaret eder.
3. Kişi, madde kullanımını denetlemek ya da bırakmak için çabalar. Bırakır/ azaltır ve yeniden aynı dozda madde kullanmaya başlar.
4. Kişi, gününün ya da haftanın uzun zaman dilimlerini kullandığı maddeyi bulmak için/ kullanmak ya da bırakmak için ayırırsa,
5. Kişi, madde bağımlılığı nedeniyle, sosyal, iş ve kişisel aktivitelerine ayırdığı zamanı azaltır ya da aktivitelerden tamamen uzaklaşırsa,
6. Kişi, gün için her zamankinden daha yüksek dozda madde kullanmaya başladıysa,
7. Kişi, psikolojik ve/veya fiziksel sorunların ortaya çıkmasına ya da artmasına rağmen madde kullanımına devam ediyorsa, (3)

1.2. BAĞIMLILIK TÜRLERİ

Bağımlılığı iki ana başlıkta ele alabiliriz:

Fiziksel bağımlılık; bedenın maddeye karşı duyduğu fizyolojik bir istektir. Bir süre sonra vücut maddeye karşı uyum geliştirir. Kişi madde alındığı zaman, aynı etkiyi gösterebilmesi için madde kullanımına devam eder ve bunun sonucunda ortaya bazı belirtiler çıkar. Artık bedenın bulduğu fizyolojik uyum bozulmuş ve kendini yeni duruma ayarlamak zorunda kalmıştır. Bu dönemde bazı belirtiler gözlenmeye başlar (4)

Psikolojik bağımlılık; alışkanlık, itiyat gibi diğer bazı terimler ile de açıklanır. Psikolojik bağımlılık, kişinin, içsel süreçleri itibariyle dürtüsel ve güdüsel olarak gereksinimlerini gidermek ya da tatmine ulaşmak amacı ile o maddeye düşkünlüğü biçiminde de tanımlanabilir. Psikolojik bağımlılıkta madde alındığında doyum, rahatlama ve haz meydana gelir (5)

SİGARAYA BAĞLI

NEDENLERDEN

DOLAYI,

HER 10 SANİYEDE

1 Kişi

HAYATINI

KAYBEDİYOR.

1.3. BAĞIMLILIĞIN BELİRTİLERİ

Bireyde bağımlılık belirtileri aşağıdaki gözlemlerin tamamının ya da bir kısmının oluşması şeklinde tezahür eder:

- Arkadaş ortamı değişir
- Akademik başarıda ani düşüş
- Okulda devamsızlık
- Aile ile daha az ilişki kurar
- Her zamankinden daha az zaman harcar
- Sinirlilik, gerginlik ve kişiler arası ilişkilerde sorunlar yaşanmaya başlar
- Kişide yalnız kalma isteği artar.
- Toplumdan soyutlanır.
- Algılama seviyesi düşer, öz benliği zayıflar, dalgınlık ve dikkatsizlik artar.
- Kullandığı maddelerin seviyesi her geçen gün artar ve vücut bu maddelere karşı tolerans geliştirir.
- Kişide madde kullanımına bağlı olarak çeşitli hastalıklar oluşmaya başlar.
- İstek ve hedefleri kısa süreli ve anlık olur.
- Bağımlı olan kişide bilinç bulanıklığı oluşur.
- Gözlerde kızarıklık, gözbebeğinde daralma, gözaltlarında morlaşma.
- İştahsızlık ve ani kilo kaybı.
- Sürekli bitkinlik, uyku hali, yorgunluk ve konuşma güçlüğü.
- Vücutta çeşitli yara izleri.
- İçer kapanma ve hiçbir şeye ilgi duymama
- Aşırı neşe ile öfke ve saldırganlık arasında dalgalanmalar görülmesi.

1.4. BAĞIMLILIĞIN SONUÇLARI

Bağımlılık ile ilgili gözlemlenen sonuçlar şunlardır:

- Akıllı ve iradeyi işlevsizleştirir; kontrolsüz davranışlar baş gösterir.
- Başta beyin olmak üzere bedende farklı hastalıklara yol açar.
- Ölüme kadar götüren zehirlenmelere yol açabilmektedir.
- Kişi maddeyi elde edebilmek için maddi zarara girebilir.
- Yakın çevresinin onun istekleri doğrultusunda yardımcı olmaması durumunda çevresine zarar verebilir.
- Parasının olmaması durumunda yanlış davranışlar yapabilir (saldırma, çalma).
- Kendisine maddeyi vazgeçilmez olarak kabul ettirmiş olabilir.
- Vücudunun organları zarar görür ve hastalıklar olur.
- Yalnızlaşır ve toplumsal izolasyona maruz kalır.
- Yoksunluk durumunda agresif davranır.
- Bazı olay ve olgulara çok uç tepkiler verir.
- Kendi kişisel bakım ve ihtiyaçlarını önemsemez.
- Madde kullanımının olumsuz durumlarını gizlemek için yalana başvurur.
- Düşünme hızı yavaşlar, yorgunluk, dikkatsizlik ve dalgınlık ortaya çıkar.

BAĞIMLILIK,

ÖLÜME

KADAR

GÖTÜREN

ZEHİRLENMELERE

YOL AÇAR.

1.5. BAĞIMLILIK KONUSUNDA DOĞRU ZANNEDİLEN YANLIŞLAR

BAĞIMLILIK

İNSANIN

ELİNE

KELEPÇE,

AYAĞINA

PRANGADIR.

- *Bir kereden bir şey olmaz.*
- *Benim iradem güçlüdür.*
- *“Zararlı olsa doktorlar içer mi?”*
- *Ben istersem bırakırım, bağımlı olmam.*
- *Sadece bana zararı var, kime ne?*
- *Kullandığım zaman rahatlatıyor.*
- *Kimse beni anlamıyor, madde her şeyi unutmanı sağlıyor.*
- *Bağımlı olan kişi tedavi edilemez.*
- *Tüm bağımlılar toplumdaki uzaklaştırılmalı.*

1.6. ERGENLİK VE BAĞIMLILIK SÜRECİ

Ergenlik bireyin çocuksu tutum ve davranışlarının yerini yetişkinlik tutum ve davranışlarının aldığı, cinsiyet yetilerinin kazanıldığı dönem olarak bilinmektedir. Ergenlik süreci değişim demektir. Değişim bir durumdan ötekine geçiş ile eski alışkanlıklardan sıyrılıp yeni koşullara uyma zorunluluğunu getirdiğinden, kendine göre bir zorluk taşımakta, dolayısıyla bir kriz ya da bunalım dönemi olarak adlandırılabilir. Ergenler kendi kimliklerini oluşturma ve bağımsız bireyler olma çabası ile pek çok davranış ve tutum denirler. Bu onların sadece ebeveynlerinden bağımsız olmak için değil, aynı zamanda özerk birer birey, yani yetişkin olmak için yaptıkları davranış girişimleridir. Artık ailesinden bağımsız bir şekilde, yaşlıları ile birlikte özerk bir hayatı yaşayacaktır. Bu özerklikle birlikte her türlü riskli davranış bu dönemde gözlenebilir. İşte madde kullanımı tam da bu dönemde ergenlerin denemiş oldukları davranış değişikliklerinden sadece birisidir.

Ergenler için madde kullanımı bu yeni dönemdeki 'farklı ve özerk olma' ispatı için denenen bir çok girişim ile özerkliğin sembolü olarak ifade edilebilir (6)

BİR ÖĞRETMEN

EBEDİYETE

HÜKMEDEN İNSANDIR.

TESİRLERİNİN

NEREDE BİTECEĞİNİ

ASLA BİLEMEZSİNİZ.

(HENRY ADAMS)

BAĞIMLI KİŞİYE

DOĞRU BİR ŞEKİLDE

MÜDAHALE

EDEBİLMEK İÇİN

ONUN HANGİ

AŞAMADA OLDUĞUNU

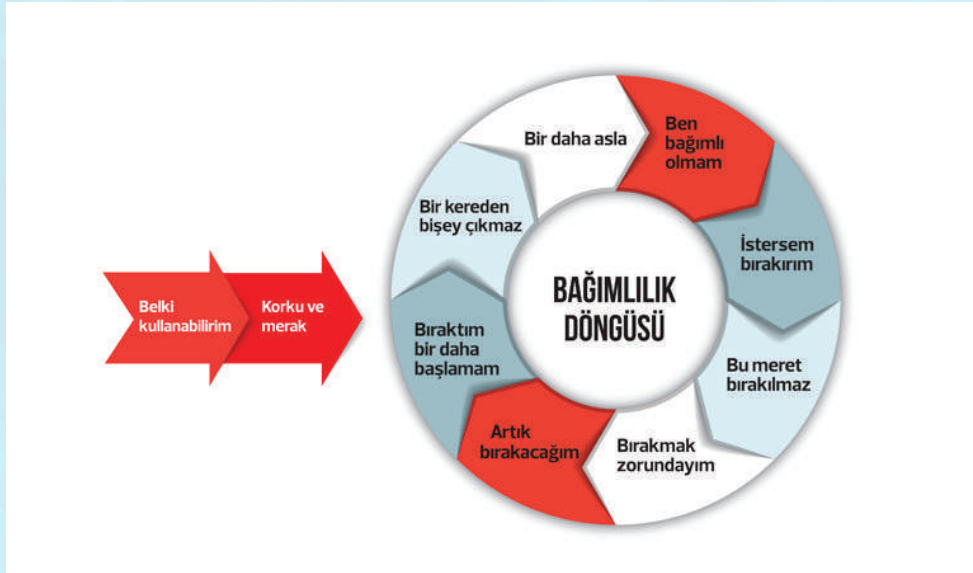
BİLMEK GEREKİR.

Kullanılan maddenin tekrarlanması ve dozunun artırılması ile başlayan bağımlılık sürecinin belli aşamaları vardır. Bağımlı kişiye doğru bir şekilde müdahale edebilmek için onun hangi aşamada olduğunu iyi anlamak gerekir. Bu aşamalar;

- Bireyin maddeyle rastlantısal ya da bilinçli olarak yönelmesi sonucu tanışmasıdır. Bireyin herhangi bir tetikleyici yaşantı sonucu zayıf ya da yalnız hissetmesi ile söz konusu maddelere daha yatkın bulunmaktadır. Bu zamanlarda madde kullanımı tekliflerine hayır demekte zorlanır ve maddeye olumsuz bir tavır alamaz.
- Madde kullanımında birey meraktan ya da bir kez deneme amaçlı olarak kullanabilir. Bu durum sevdiği, değer verdiği birini model alma ya da ne olduğunu yaşayarak öğrenme iştiağı yani merak şeklinde görülebilir. Kullanımın kontrol edilebileceği düşüncesi ile başlayan süreç yavaş yavaş bağımlılığın esaretine götürür.
- Merak sonrası oluşan ilk kullanım maddenin zararsız olduğu ve kontrol edilebileceği düşüncesiyle birlikte sinsice ilerleyen biyolojik ve psikolojik bağımlılığa dönüşür. İstediği zaman bırakabileceği şeklindeki yanlış düşüncelerle maddeye karşı savunmasız kalan birey rahatlıkla bağımlılığın pençesine düşer.
- Bu aşamada kişi bağımlı olduğu kanısına varır. Çevreden gelen “bırakamazsın, vazgeçemezsin” şeklindeki telkinlerle artık bırakamayacağını düşünür. Bu durum tedavinin işe yaramayacağı düşüncesiyle ondan uzak durmasına yol açar.
- Bağımlılığın kabulü kadar tedavinin de kabulü zor bir durumdur. Tedavinin doğru bir şekilde ilerleyebilmesi için bireyin köklü değişiklikler yapması gerekir. Arkadaş ortamı, yaşam biçimi ve alışkanlıklar da tedavi kadar önemli ve onun bir parçasıdır.
- Tedavi başarıya ulaştıktan sonra birey madde bağımlılığıyla ilgili kötü anılarını unutabilir. Her hangi bir ortamda maddeyle yeniden karşılaştığında bir kereden bir şey olmaz diye deneme riski vardır. Bu durum bağımlılığın en başa dönmesine yol açar.

1.7. BAĞIMLILIK DÖNGÜSÜ

Maddeye karşı bir yandan korku hisseden bireye bir yandan da merak duygusu eşlik eder. Eğer korku ağır basarsa kişi maddeyi hiç denemez, merak ağır basarsa kişi “bir kereden bir şey olmaz” diyerek maddeyi denemeye karar verdiği görülmektedir. Madde hoşuna giderse “ben bağımlı olmam” diye düşünür ve kullanıma devam eder. Bir süre sonra kişi kullandığı maddenin olmadığı bir hayatı sürdürmekte zorlanır ve “bu meret bırakılmaz ki!” diye düşünür. Bir sonraki adım kişinin kullanım sebebiyle zarar görmesi sonucu “ bırakmak zorundayım” noktasıdır. Kişi bu aşamada yeteri kadar çabalarsa bırakır ve “bıraktım artık bir daha başlamam” diye düşünür. Bir süre sonra farklı sebeplerle tekrar “bir kereden bir şey olmaz” diye düşünerek kullanımı tekrarlar ve döngü yeniden başlamış olur. Eğer bağımlı birey “istersem bırakırım” aşamasındaysa, aslında bunu bırakamayacağını ona anlatmak gereklidir. Eğer maddeyi bırakmış ise, “bir kereden bir şey olmaz” diye düşünebileceği öngörülerek bir daha denememesi için gerekli girişimlerin yapılması gerekir (7)

EN BÜYÜK

TUZAK:

“BİR DEFA

DENEMEKTEN

NE

ÇIKAR?”

1.8. BAĞIMLILIĞI ETKİLEYEN ETMENLER

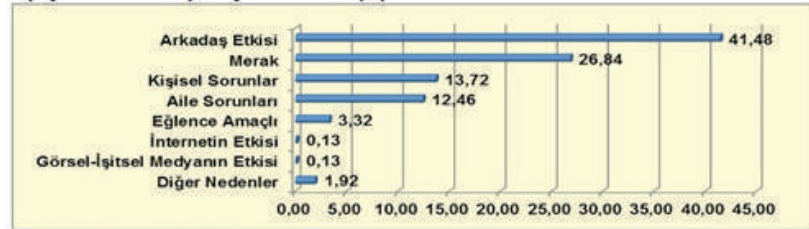
• **Aile** : Çocuğun eğitimi ailede başlar. Çocukların ilk eğitimcileri olan ailedeki ilk deneyimleri, yaşayarak edinilen gözlemler sonucu rol model yoluyla kişiliğini ve madde kullanımı riskini belirler. Anne-babada madde kullanımı olması, suça karışmış olmaları çocuklarında madde kullanım riskini artırmaktadır. Çocuğun ilgisiz kalması ve ailede şiddetin olması da gencin madde kullanım ihtimalini artırmaktadır.

• **Akran ve okul**: Ergenlik döneminde arkadaşlar çok önemlidir. Madde kullanan arkadaşlar, kişinin maddeye karşı savunmalarını çok rahatlıkla yıkabilir. Okulda hem ders başarısı hem de sosyal beceri konusunda pasif olan kişilerin maddeye yönelme riski daha fazladır. Bu tür öğrencilerin yalnızlaşmasına müdahale etmemek çok ciddi bir risk faktörüdür.

• **Sosyal çevre ve sosyo-ekonomik düzey**: Ergenlik çağında ergenin bir gruba dâhil olmasında bazı ayrıntılar etkili olmaktadır. Bu durum gruba girmeye çalışan genci madde kullanmaya iter. Sosyo-ekonomik düzeyin düşük olduğu aileler ve yaşam alanlarında madde kullanımının fazla olduğu yapılan araştırmalarda göze çarpmaktadır.

Aşağıdaki tablo Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün sitesinden alınmıştır. Önleyici rehberlik yönünden eğitimcilerin hangi kriterler üzerinde yoğunlaşacaklarına dair önemli ipuçları içeriyor.

Uyuşturucu Maddeye Başlama Nedeni (%)

Başlama nedenleri arasında arkadaş etkisinin %41 merakın %26 saptanması çocuklara yönelik eğitimin önemini artırmaktadır.

1.9. BAĞIMLILIĞI ETKİLEYEN RİSK VE KORUYUCU ETMENLER

Risk etmenleri nelerdir?

Benim öğrencim niye madde kullanır ki? diye düşündüğümüzde kişileri madde kullanımına ve bağımlılığa iten bazı risk faktörlerinin olduğunu fark edeceksiniz. Ergenlik dönemi madde kullanımı açısından önemli bir risk grubunu oluşturmaktadır. Bu dönemde birçok faktör bir araya gelerek etkili olmakta. Risk etmenleri şöyle özetlenebilir:

- Sosyo-ekonomik düzey
- Duygusal yoksunluk
- Aile ilişkilerinin sert ya da yüzeysel olması
- Ailede şiddet, çocuk ihmal ve istismarının olması
- Yaşanan çevre
- Hayata ilişkin anlamın olmaması ve bunun sonunda gelişen mutsuzluk
- Medya ve basın - yayın kuruluşlarının olumsuz etkisi
- Eğitim seviyesinin düşük olması
- Olumsuz rol modeller
- Parçalanmış aileler ve düşük benlik algısı
- Ebeveynlerden birinin olmaması
- Fiziksel ve ruhsal etmenler
- Asosyallik sonucu topluma uyum sağlayamama ve kendini ifade edememe
- Aşırı duyarlılık
- Stresle başa çıkma becerilerinin olmaması
- Aşırı tepkisellik, kendisini kontrol etmekte güçlük, ödüllendirmenin gecikmesine dayanamama
- Okul başarısızlığı
- Suç işlemeye yatkınlık
- Dışlanma

MADDENİN

ARDINA

SAKLANACAK

KADAR

KÜÇÜK DEĞİLSİN.

1.9. BAĞIMLILIĞI ETKİLEYEN RİSK VE KORUYUCU ETMENLER

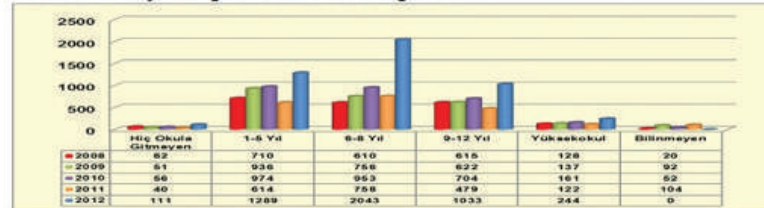
Koruyucu etmenler nelerdir?

Madde kullanımında koruyucu etmenlerin aktif olarak kullanılması, risk faktörlerini ortadan kaldırabilir ya da etkisini azaltabilir. Önemli olan koruyucu etmenlerin risk faktörü olabilecek etmenlerden önce uygulanmasıdır. Bu koruyucu etmenler;

- Sağlıklı bir aile ilişkisi
 - Kişiye ulaşılabilir hedefler koyulması
 - Saydam ve net aile kurallarının olması
 - Okul – aile, öğretmenlerin koordineli çalışması
 - Risk faktörlerine karşı bilgilendirme yapılması
 - Doğru temellerde esnetilmiş koruyucu aileler
 - Pozitif sosyal ilişkilerin artırılması
 - Ekonomik olanakların iyileştirilmesi ve istihdamın sağlanması
 - Alternatif sosyal aktivite alanlarının oluşturulması (Gezi, sportif, sanatsal ve kültürel faaliyetler..)
 - Ebeveynlerin çocuklarının arkadaşlarından ve neler yaptıklarından haberdar olması
 - Olumlu davranış kazandırır ve bunları pekiştiren okul ortamının olması
 - Kişinin olumlu ve iyi yönlerine odaklanarak, Kişi ile duygusal yakınlık oluşturulması.
 - Hayata ilişkin gayesinin olması
 - Problemlerle yaşam olaylarının olmaması ya da az olması
 - Güçlü aile ilişkileri
 - Uyumlu ve sağlıklı kişilik yapısı
 - Potansiyelini doğru yönlerde kullanması
 - Sağlıklı akran ilişkileri
 - Olumlu yaşam felsefesi ve iç disiplin oluşturması
 - Problem çözme becerilerine sahip olma
- Şeklinde sıralanabilir.

Eğitim ve öğretim düzeyi düştükçe madde kullanım sorunu ve bağımlılık sayısı artmaktadır.

Tedavi Gören Kişilerin Eğitim Durumlarının Dağılımı

Kaynak:
Sağlık Bakanlığı
Sağlık Hizmetleri
Genel Müdürlüğü
2013

Yukarıdaki tablo eğitim sisteminin içine girmeyen öğrencinin topluma dönütünü gösteriyor.

**KORUYUCU
ETMENLER,
RİSK FAKTÖRÜ
OLABİLECEK
ETMENLERDEN
ÖNCE
UYGULANMALIDIR.**

1.10. BAĞIMLILIĞI ETKİLEYEN DİĞER ETMENLER

- *Erken kullanım:* Herhangi bir maddenin kullanımının erken yaşta başlaması vücut hücrelerinin maddeyi erken tanımasına neden olur ve bağımlılık riski artar, gelişim sürecini olumsuz etkileyebilir.
- *Kullanım yolu:* Kullanılan maddenin alınma yolu ve kullanılan maddenin beyne ulaşma hızı da bağımlılık riskini artırır. Yani solunum yoluyla ya da damar yoluyla alınan maddeler dolaşım işlemiyle direk beyne ulaşır ve olumsuz etki yapar (8)

SORUNDAN

KAÇMA,

ÇÖZÜM

BUL.

1.11. BAŞARILI BİR BAĞIMLILIK TEDAVİSİNİN PRENSİPLERİ

Bağımlılık tedavisinde davranış değişikliklerinin hedeflendiği son derece etkin tedaviler uygulanmaktadır. Bazı vakalarda başarıya ulaşıncaya kadar birçok tedavi sürecine gereksinim olmaktadır. Bağımlılık tedavisi çeşitli aşamalardan oluşan uzun süreli bir tedavidir.

FARKI

1. Herkes için uygun tek bir bağımlılık tedavisi yoktur. Kişinin ihtiyaçları doğrultusunda bağımlılık tedavisi düzeni belirlenir. Bu kişinin aile, okul, işyeri ve sosyal hayatta üretken olmasını hedeflemektedir.
2. Yeteri kadar süre bağımlılık tedavisine devam etmek, bağımlılık tedavisinin etkili olması için kritik bir öneme sahiptir. Uygun süre kişinin sorunları ve ihtiyaçlarına bağlıdır. Birçok kişi bağımlılık tedavisini erken bıraktığı için tekrar alkol ve madde kullanmaya başlamaktadır.
3. Bireysel ve grup terapileri bağımlılık tedavisinde etkilidir. Bağımlılık tedavisi sırasında alkol ve madde kullanımına karşı koyma becerilerinin geliştirilmesi, alkol ve madde kullanımı ve bununla ilişkili aktiviteler yerine daha yapılandırıcı aktivitelerin devreye sokulması ve sorun çözme becerilerinin geliştirilmesi hedeflenir. Aynı zamanda aile ve toplumla kişiler arası ilişkilerin düzenlenmesi bağımlılık tedavisinde ele alınır. Bütün bunlar bağımlılık tedavisinin neden yeteri kadar sürmesi gerektiğinin de göstergesidir.

YANLIŞ

4. Psikoterapilerin yanı sıra birçok hasta için ilaç tedavisi de önemli bir unsurdur. Alkol ve madde kullanımı ile ilişkili sorunlar ve eşlik eden başka psikiyatrik hastalıkların ilaçla tedavisi gereklidir. Bağımlılık ve başka ruhsal bozuklukların birlikte görülme olasılığı çok yüksektir.
5. Bağımlılık tedavisinin ilk adımı her zaman tıbbi arındırma tedavisidir. Arındırma tedavisi, maddenin vücuttan çekilmesi sırasında ortaya çıkan belirtilerin ilaçla tedavi edilmesidir. Bağımlılıkta arındırma tedavisi tek başına yeterli olmamakta, ancak uzun süreli bağımlılık tedavisinin de ilk adımını oluşturmaktadır.

ŞEYLERDE

6. Bağımlılık tedavisinde motivasyonu artıran çevresel etmenler de önemlidir. Aile, okul, iş çevresi ya da yasal zorunluluklar bağımlılık tedavisine başvuru ve tedavide kalma üzerinde etkili olabilmektedir. Kişinin bağımlılık tedavisini kabullenmesini sağlayabilmektedir.
7. Bağımlılık tedavisi süresince alkol ve madde kullanımının takibi düzenli bir şekilde yapılmalıdır. Bunun için idrarda madde testi tekrarlanmalıdır. Bağımlılık tedavisi sırasında ortaya çıkabilecek olan kaymalar (nüks - relaps) bu şekilde fark edilebilir. Nüks veya kaymanın erken dönemde fark edilmesi, kişinin daha ciddi sorunlar yaşamadan müdahalesine olanak vermekte ve yeniden bağımlılık tedavisi planına uyum sağlanabilmektedir. Bunun için idrar testi en sık kullanılan yöntem olmakla birlikte, saç testleri de bu amaçla kullanılabilir. (9)

ARAMA.

İyileşme uzun bir süreçtir ve birçok tedavi bölümüne çoğunlukla ihtiyaç duyulmaktadır. Tekrar alkol ve madde kullanımı bağımlılık tedavisi sırasında veya başarılı bir bağımlılık tedavisinden bir süre sonra görülebilir. Bağımlılar iyileşme ve işlevselliğe tamamen dönmek için oldukça uzun ve birçok bağımlılık tedavisi girişiminde bulunabilirler.

1.12. MADDEDEN KURTULUŞ MÜMKÜN

- Bağımlılık düzelebilir ancak tam olarak iyileşmenin gerçekleşmesi için ciddi bir çaba ve zaman gerekmektedir.
- Kişinin tedavi olmayı istemesi ve kendini hazır hissetmesi en önemli aşamadır.
- Bu süreçte doğru iletişim ve bağımlının yaşadıklarını yakınlarıyla paylaşması önemlidir.
- Bağımlılık tedavisi kişiye, kullanılan maddenin cinsine ve kullanım süresine göre değişiklik gösterir.
- Maddeyi kişinin tek başına bırakması neredeyse imkânsızdır, muhakkak uzman yardımı alınmalıdır (10)

Tedavi için: “Madde kullanan ve tedavi olmak isteyen, bu konudaki problemlerine çözüm arayan kişi ve yakınları hastanelere bağlı Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezleri (AMATEM) ile psikiyatri kliniklerine başvurarak tedavi olabilirler. Hasta ve doktor işbirliğiyle yürütülen tedavi, 2-6 hafta arasında hastanede yatarak arındırma ve bir yıl süre ile psiko-sosyal tedavi şeklinde gerçekleşmektedir. En iyi korunma yolu hiç başlamamaktır.” (11)

BAĞIMLI

OLMA,

MUTLU

OL!

MADDEYE

HAYIR,

YAŞAMA

EVET!

1.13. BAĞIMLILIĞI ÖNLEMENİN ÖNEMİ

— Tedavi için milyon dolarlarca para harcanmasına rağmen yine de istenen sonucun alınmadığı madde bağımlılığıyla baş etmenin en önemli yolu önleyici hizmetlerdir. Toplumda bağımlılık yapıcı maddelerin kullanılmasını ve yayılmasını önleme çalışmaları, bu maddelerin yarattığı bireysel ve toplumsal sorunları en aza indirmek ve toplumda sağlıklı davranışların gelişmesini sağlamak amacıyla yapılmaktadır.

- Bağımlılık, geliştikten sonra tedavisi oldukça güç olan bir hastalıktır.
 - Uygulanan uzun süreli tedavilerin maliyeti çok yüksektir.
 - İyileştikten sonra gerekli sosyo-psikolojik tedbirler alınmazsa, bağımlılığın yinelenme oranı çok yüksektir.
 - Madde kullanımının insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkisi nedeniyle ülkenin sağlık harcamaları artmaktadır.
- Her türlü önleme programı maliyetinin, tedavi maliyetinden daha düşük olduğu gözlenmiştir (12)

Önleyici Faktörler:

- Uyuşturucu maddeler ile ilgili yaşa uygun doğru bilgilendirme
- Güçlü ve pozitif aile bağları
- Anne - Babaların çocuklarıyla ilgili olmaları ve çocuklarının kimlerle arkadaşlık ettiğinden haberdar olmaları
- Aile içi kuralların açık olması ve herkesin bunlara uyması
- Okulda başarılı olma
- Okul, STK'lar ve kulüpler gibi kurumlarla kurulmuş güçlü bağlar.

1.14. BAĞIMLILIK SÜRESİ

Ne kadar zamanda bağımlı olacağı kişinin başlama yaşına, maddeye karşı direncine ve maddeyi kullanım şekline göre değişir. Kalıtım, kişilik yapısı, çevre ve arkadaş ilişkileri bağımlılıkta etkili etmenlerdir. Tüm bu etmenlerin yanında tetikleyici yaşantılar ve hayır diyememe bağımlılığı etkilemektedir. (13)

Sağlıklı ve başarılı bir yarın; biraz azmimiz, biraz inancımız, biraz da yol göstericiliğindir öğretmenim.

**BAĞIMLILIKTAN
KORUNMANIN
EN İYİ YOLU,
HİÇ
BAŞLAMAMAKTIR.**

2. MADDE KULLANIMINDA AİLENİN ROLÜ

BAĞIMLILIK

AKLI

VE

İRADEYİ

ÇALIŞMAZ

HALE

GETİRİR.

Bilindiği üzere çocuğun ilk eğitimcileri olan ebeveynlerin madde kullanan gençler için en önemli destek kaynağıdır. Madde konusunda yeterli eğitim ve donanıma sahip olan ailenin madde kullanan kişinin rehabilite olmasında oldukça işlevsel bir yer tutmaktadır. Bu yüzden öncelikle ailenin bu konuda yeterli bilince sahip olması önemli bir zorunluluk olarak gözükmektedir. Bunun için ailelerle çevre ve koşulların elverdiği ölçüde bilgilendirme ve herhangi bir olumsuz durumda nelerin yapılabileceğine yönelik etkinlikler yapılmalıdır. Sağlıklı bir ailede iletişim kanallarının canlı tutulması ve “biz” dilinin olumlu etkileri üzerinde durulmalıdır.

SEVGİ ORTAMI

**BEN VARIM
KABUL EDİLİYORUM
DEĞERLİYİM
YETERLİYİM
SEVİLİYORUM**

KORKU ORTAMI

**BEN YOKUM
KABUL EDİLMİYORUM
DEĞERLİ DEĞİLİM
YETERSİZİM
SEVİLMİYORUM**

2.1. AİLELER OLARAK “NE YAPMALI?”

- Aileler çocuklarına “HAYIR” diyebilmeyi öğretmeli; aksi durumda bu maddeye “evet” demeye dönüşebilir.
- Hayata dair güçlü ve destekleyici aklar örmeye çalışınız
- Davranışa tepki gösteriniz, çocuğun kendi kişiliğine olumsuz tepki göstermeyiniz
- Harekete geçirici hedefler oluşturup motive ediniz
- Çocuğunuzun madde kullandığını öğrendiğinizde birbirinizi suçlamayınız
- Arkadaşlarını tanımaya çalışın, çünkü; onu maddeye iten arkadaşlarından biridir
- Evde kararları ortak alınız ve fikir birliğine varınız
- Kişilerin madde kullanımını önlemede sağlıklı aile ilişkisi önemli bir etken olduğunu unutmayınız.
- Çocukla güçlü bir sevgi ilişkisi kurunuz.
- Doğru ve yanlışları istişare ile konuşunuz
- Ailede sağlıklı kurallar oluşturmak ve buna herkesin uymasını sağlayınız.
- Aktif dinleyiniz ve geri dönüt veriniz.
- Çocuğa sorumluluk veriniz ve değerli olduğunu hissettiriniz.
- Ben dili ile sağlıklı bir iletişim kurunuz.
- Çocuk maddenin etkisindeyken onunla konuşmayınız.
- Çocukla fiziksel yakınlık kurmak duygusal yakınlığa yol açar. Gözden Irak, Gönülden Irak olur, unutmayınız.
- Açık ve samimi olun suçlamayın, yargılamayın, eleştirmeyin, öğüt vermeyin
- Kararlarına saygı duyun ve olumlu benlik imajı oluşmasını destekleyin

ÇOCUĞUNUZLA

GÜÇLÜ

BİR

SEVGİ BAĞI

KURUNUZ.

DAVRANIŐI

RED ET;

ÇOCUĐU

DEĞİL!

2.2. AİLELER OLARAK “NE YAPMAMALI?”

- Kabullenmeme - İnkâr: “Yok, benim çocuđum asla kullanmaz.”
- Kendini ve eşini suçlama: “Bu çocuk senin yüzünden böyle oldu.”
“Biz iyi anne - baba olamadık.”
- Hayal kırıklığı, çaresizlik duygusu: “Ben seni bunun için mi yetiştirdim?” - “Her şey bitti, artık hiçbir şey eskisi gibi olamaz.”
- Öfke: “Benim böyle bir çocuđum olamaz!”
- Çocuđu suçlama ve ařađılama: “Senden hiçbir şey olmaz.”
- Uç kararlar alma: “Okul hayatın bitti.”

**SUÇLAYICI
OLMAYINIZ**

3. OKUL POLİTİKASI

Önleyici tedbirlerle ilgili en büyük sorumluluk başta okul idaresine ve öğretmenlere düşmektedir. Gerek velilerin eğitime bakış açıları ve gerekse velilerin öğrencinin sosyo-psikolojik gelişimine yönelik gelişim süreçleri hakkında eksik kalabilme olasılığı okulun sorumluluğunu bir kat daha arttırmaktadır. Buna öğrencinin zamanının çoğunun okulda geçtiği gerçeğini de eklersek okulun yadsınamaz bir gerçek olduğu ortaya çıkmaktadır. Peki okullar ne yapmalı? Aşağıda sıralanan süreç ve etkinliklerin takibi madde kullanımını önleme faaliyetlerinde önemli bir işlev görecektir.

ÖĞRETMEN

VE

AĞAÇ,

ÜRÜNLERİNDEN

BELLİ OLUR.

(Ukrayna Atasözü)

3.1. OKUL YÖNETİMİ

a. Okul Yöneticilerinin Yapacakları Önleyici Çalışmalar

- i. Okul, öğretmen, aile işbirliğini sağlamak
- ii. Güvenlik güçleri ile sürekli işbirliği halinde olmak
- iii. Okulda gerekli güvenlik tedbirlerinin alınmasını sağlamak
- iv. Okul Acil Durum Destek Ekibi'ni belirleyip okul politikası hazırlamak
- v. Madde kullanımını önleyici projeler geliştirmek için öğrencileri teşvik edici çalışmalar yapmak
- vi. Okul bahçesinde gizlenebilecek yerleri ve tuvaletleri sürekli denetim altında tutmak
- vii. Okul panolarını sağlıklı yaşam ve madde kullanımının zararları hakkında düzenlemek
- viii. Şiddeti Önleme Eylem Planı etkili şekilde uygulanmalıdır.

b. Okul Acil Durum Destek Ekibi

- i. İdareci (Müdür veya Müdür Yardımcıları)
- ii. Okul Rehber Öğretmeni
- iii. Sınıf Öğretmeni, Beden Eğitimi ve Sanat Eğitimi Öğretmenleri
- iv. Okul sağlık görevlisi
- v. Okul personelinden bir kişi
- vi. Okul Aile Birliğinden bir kişi
- vii. Sivil Savunma Kurulundan bir kişi

**İNSANLARIN EN HAYIRLISI
ONLARA FAYDALI OLANDIR**

DÜŞEN BİR ÇIĞDA

HİÇ BİR KAR TANESİ

KENDİSİNİ

OLUP BİTENDEN

SORUMLU TUTMAZ.

(OSCAR WILDE)

3.1. OKUL YÖNETİMİ

c. Önleyici Okul Politikası Nasıl Olmalıdır

- i. Okul politikasının hazırlanmasına ve uygulanmasına tüm personel ve okul aile birliği dahil edilmelidir.
- ii. Okul politikası, eğitim konusu, amaç, sorumlu personel, uygulama şekli bölümlerinden oluşturulabilir.
- iii. Okul politikası herkesin anlayabileceği basit, sade, kolay uygulanabilir şekilde hazırlanmalıdır.
- iv. Okul politikasında görevli herkesin sorumlulukları ve yapacakları çalışmalar belirli olmalıdır.
- v. Müfredat programının okul politikası uygulamalarını nasıl destekleyeceği belirlenmelidir.
- vi. Krize müdahale yöntemlerinin neler olacağı ve nasıl uygulanacağı belirlenmelidir.
- vii. Disiplin sürecinin nasıl işleyeceği belirlenmelidir.
- viii. Okul politikası uygulamaları her yıl raporlaştırılıp gelecek uygulamaları desteklemelidir.

d. Krize Müdahale

- i. Güvenlik tedbirleri alınmalı
- ii. Acil tıbbi müdahale hizmetini sağlamak
- iii. Olaylar hakkında detaylı bilgi toplamak
- iv. Gerekli kurumlardan yardım istemek
- v. Üç dalganın gelişine hazırlanmak
 1. Veliler
 2. Polis ve sağlık ekipleri
 3. Medya
- vi. Okul personelini bilgilendirmek
- vii. Üst makamlara bilgi vermek
- viii. Öğrencilere sınıflarda kısa, net, doğru bilgilendirme yapmak
- ix. Okuldaki olaylarla ilgili velilerin bilgilendirilmesi
- x. Olayın önem derecesine göre okulun boşaltılıp boşaltılmayacağına karar vermek

MADDE

BAĞIMLILIĞINA

İLK ADIM,

YANLIŞ ARKADAŞ

SEÇİMİ İLE

BAŞLAR.

3.1. OKUL YÖNETİMİ

e. Okuldaki Disiplin Süreci

- i. İlköğretimde Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulunun kararı-
na göre değerlendirilir.
- ii. Ortaöğretimde öğrenci Onur Kuruluna sevk edilir. Onur kurulu rehber
öğretmenin görüşünü değerlendirerek karar alır.
Öğrenci rehber öğretmen ile görüşmesi esnasında tedavi olmayı kabul
ederse sözleşme imzalanır. Bu sözleşme doğrultusunda öğrencinin
disiplin cezaları ertelenir. Öğrenci maddeyi temin ettiği kişiler ve yerler
hakkında bilgi vermeyi kabul ederse, rehber öğretmen öğrencinin
gizliliğini koruyarak bu bilgileri polisle paylaşabilir. Bu sayede öğrencinin
maddeye ulaşabileceği çevreyi engelleyerek faydalı bir çalışma
yürütülmüş olur.

SEVGİ

VE İLGİNİN

BOŞLUĞUNU

ZEHİRLİ

MADDELER

DOLDURUR.

3.2. OKUL REHBER ÖĞRETMENİ

f. Okul Rehber Öğretmenlerinin Yapacakları Önleyici Çalışmalar

i. Okul Öncesi Dönemde Yapılacaklar

1. Hayır diyebilme becerisini kazandırma
2. Sağlıklı yaşam hakkında bilgilendirme çalışmaları yapmak
3. Olumlu iletişim becerileri kazandırma
4. Olumlu sosyalleşme becerileri kazandırma
5. Sorumluluk duygusunu kazandırmaya yönelik çalışmalar
6. Çocukların aileleriyle iletişime geçerek olumlu rol model olmaları yönünde çalışmalar yapmak

ii. İlköğretim Döneminde Yapılacaklar

1. Okul, aile, öğrenci işbirliğini sağlama
2. Sınıf rehber öğretmenleri ile sürekli işbirliği halinde çalışmak
3. Değerler eğitimi çalışmalarını yapmak
4. Veli bilgilendirme seminerleri yapmak
5. Risk gruplarını tespit etmek ve izlemek
6. Görsel sunu, broşür ve kitapçık materyallerinden faydalanmak
7. Rehberlik panosunu etkin şekilde kullanmak
8. Sosyal aktivitelerin geliştirilmesine katkı sağlamak
9. Koşulsuz kabul ve özel oldukları ilkelerini benimsemek

iii. Ortaöğretim Döneminde Yapılacaklar

1. Okul, aile, öğrenci işbirliğini sağlamak
2. Sınıf rehber öğretmenleri ile sürekli işbirliği halinde çalışmak
3. Madde bağımlılığı konusunda seminerler yapmak
4. Problem çözme becerilerini geliştirici eğitimler vermek
5. Rehberlik hizmetlerinin etkili ve verimli şekilde yerine getirilmesi ile öğrencilerin "kendini gerçekleştirme kapasitelerini" arttırmak
6. Veli bilgilendirme seminerleri yapmak
7. Faydalı olan bilişsel ve fiziksel aktivitelere yönlendirmeler yapmak
8. Rehberlik servisine gelen her öğrenciyi dinlemeli hiçbir koşulda göz ardı etmemelidir.

TOMURCUK

DERDİNDE

OLMAYAN

AĞAÇ

ODUNDUR.

(N. F. KISAKÜREK)

3.2. OKUL REHBER ÖĞRETMENİ

g. Krize Müdahale

- i. Yaşanılan sorunla ilgili detaylı ve gerçekçi bilgiler elde edilmelidir.
- ii. Okul yönetimi, sınıf rehber öğretmeni ve aileyi krize müdahale hakkında bilgilendirmek
- iii. Öğrenci ile psikolojik danışman arasındaki güven ilişkisini kurmak çok önemlidir.
- iv. Öğrenci ile bireysel görüşme yaparak kendini açmasını sağlamak
- v. Gizliliğin sağlanmasına dikkat etmek
- vi. Yaşanılan sorunun boyutunu belirleyip uygun müdahale hizmeti verilmelidir
- vii. Tedavi olmayı kabul etmesi ve düzenli olarak görüşmelere gelmesine yönelik sözleşme imzalanır. Sözleşme kurallarına uyulursa disiplin cezasının ertelenip uygulanmayacağı belirtilmelidir.
- viii. Madde kullanmaya neden olan sorunlar giderilmeye çalışılmalıdır.

GELECEK

GENÇLERİN,

GENÇLER İSE

ÖĞRETMENLERİN

ESERİDİR.

(M.K. ATATÜRK)

3.3. SINIF REHBER ÖĞRETMENLERİ

h. Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Yapacakları Önleyici Çalışmalar

i. Okul Öncesi Dönemde Yapılacaklar

1. Öğrenciler ile birebir etkileşime girme ve onları yakından tanımak
2. Aileler ile sürekli etkileşim halinde olup işbirliği yapmak
3. Okul ve sınıf kurallarına uymayı kolaylaştıracak çalışmalar yapmak
4. Sağlıklı olmaya yönelik (el yüz yıkama, tuvalet temizliği, diş fırçalama, beslenme, düzenli uyku) çalışmalar yapmak
5. Sosyal becerileri geliştirecek etkinlikler yapmak
6. Risk grubunda olabilecek öğrencileri belirlemek
7. Okul rehberlik servisi ile sürekli işbirliği halinde olmak

ii. İlköğretim Döneminde Yapılacaklar

1. Öğrenciler ile birebir etkileşime girme ve onları yakından tanıma
2. Öğrenci gruplaşmalarına dikkat etmek ve sınıf birliğini artırıcı etkinlikler düzenlemek
3. Öğrencileri ders esnasında ve sonrasında etkin şekilde gözlemlemek
4. Risk grubundaki öğrencileri yakından takip etmek
5. Öğrencilerin olumlu benlik geliştirmelerini sağlayacak iletişim yöntemlerini kullanmak
6. Hayır diyebilme becerisini kazandırmaya çalışmak
7. Olumsuz davranışları bulunan ve akademik başarısı düşük olan öğrencileri etiketlemekten kaçınmak

iii. Ortaöğretim Döneminde Yapılacaklar

1. Öğrencilere farklı ve önemli olduklarını hissettirmek
2. Faydalı fiziksel ve bilişsel aktivitelere yönlendirmek
3. Risk grubundaki öğrencileri yakından takip etmek
4. Öğrencilerin "Kendini Gerçekleştirme Kapasitesi"ni arttırmaya yönelik çalışmalar yapmak
5. Öğrenciler arasındaki gruplaşmalara dikkat etmek
6. Öğrencilerde sorumluluk bilincini geliştirici çalışmalar yapmak
7. Öğrencilere karşılaşılabileceği problemler konusunda her zaman samimi olarak yardımcı olacağını hissettirmek
8. Aileler ile birebir görüşmeler yaparak öğrencileri yakından tanımak

3.3. SINIF REHBER ÖĞRETMENLERİ

BİR NSANI

AHLAKEN EĞİTMEDEN

SADECE

ZİHNEN EĞİTMEK,

TOPLUMA BİR BELA

KAZANDIRMAK

DEMEKTİR.

(T. TOOSEVELT)

i. Krize Müdahale

- i. Şüphelenilen öğrenci hakkında detaylı ve kesin bilgiler elde etmek
- ii. Öğrencinin kendini ifade edebilmesini sağlayacak iletişim becerilerini kullanmak
- iii. Kendini açmayan öğrenciyi okul rehberlik servisine yönlendirmek
- iv. Yargılama ve öğüt vermekten kaçınmak
- v. Öfke ve şiddet içeren davranışlardan kaçınmak ve sakinleşmeye zaman ayırmak
- vi. Öğrenciyi sınıf içerisinde etiketleyecek davranışlardan kaçınmak
- vii. Acil durumlarda; öğrenci maddenin etkisinde ise açık ve sakin bir ortama alınmalı, bilinci yerinde değilse yan yatırılmalı ve nefes aldığından emin olunmalı, 112 acil servis ekiplerinden yardım alınmalı, kullandığı maddeleri tespit edip doktoru bilgilendirilmeli ve en kısa zamanda aileye ulaşıp bilgilendirilmelidir.
- viii. Travma durumundan etkilenen öğrencileri tespit ederek rehberlik servisine yönlendirmek
- ix. Travma sonrası uygun davranışlarla model olmak

**REHBERLİK
EĞİTİMİN RUHUDUR**

3.4. AİLE İLE İLETİŞİM

j. Önleyici Çalışmalar

- i. Rehber öğretmen rehberlik servisinde hazırlayacağı kitapçık, broşür ve sunumlarla veli bilgilendirme seminerleri düzenlemelidir.
- ii. Aynı problemi yaşayan velilere grupta psikolojik danışma hizmeti verilebilir.
- iii. Velilere madde bağımlılığı ile mücadelede önleyici faktörlerin etkisi anlatılmalıdır.
- iv. Aile içi iletişimin madde bağımlılığını önlemede en etkili yol olduğu vurgulanmalıdır.
- v. Çocukların yaş dönemlerine göre gereksinimleri, karşılaşılabileceği problemler ve bu problemlere yaklaşım tarzları hakkında ailelere bilgilendirmeler yapılabilir.

k. Madde Kullanan ve Kullanımından Şüphelenilen Öğrenci İçin Aile İle İletişim

- i. Madde kullandığından şüphelenilen öğrenci için detaylı araştırma yapıp kesin bilgiler elde edildikten sonra aile görüşmeye çağrılmalıdır.
- ii. Aile ile ilk görüşmede öğrencinin madde kullandığı bilgisi verilmemelidir ve görüşme öğrencinin bilgisi dâhilinde olmalıdır.
- iii. İlk görüşmede aileye öğrencinin son zamanlarda akademik başarısında düşüş olduğu, uyum problemleri yaşadığı hakkında bilgi verilip, öğrencinin evde ve sokaktaki sosyal davranışları hakkında bilgi alınmalıdır.
- iv. Öğrencinin onayı alındıktan sonra aileye öğrencinin durumu hakkında bilgi verilmeli ve sakinleşmeleri için zaman verilmelidir.
- v. Madde bağımlılığı ile mücadele süreci hakkında aileye gerekli bilgilendirme yapılarak panik ve korku düzeyleri yatıştırılmalıdır.
- vi. Madde kullanan öğrenci kendisine veya başkalarına zarar verebilecek durumda ise onay alınmadan panik oluşturmayacak şekilde ailesine bilgi verilmelidir.

EKMEKTEN SONRA

EĞİTİM,

BİR MİLLETİN

EN BÜYÜK

İHTİYACI...

(PAUL RİCHER)

Koruyucu Önleme Faaliyetleri ve Öğretmen - Öğrenci İlişkisi

Önleme faaliyetlerinde öğretmen öğrenci arasındaki iletişim son derece önemlidir. Öğretmen-Öğrenci ilişkisinin sağlıklı bir şekilde oluşabilmesi için öğretmenler öncelikle şu hususlara dikkat etmeleri gerekmektedir.

- > Öğrenci hakkında bilgi sahibi olmak
- > Öğrenciye doğru bir model olmak
- > Öğrencinin konuşmasına fırsat vermek
- > Öğrenciye karşı iyi bir dinleyici olmak
- > Öğrenciyi yargılamadan dinlemek
- > Öğrenciyi tehdit etmemek
- > Öğrenciyi etiketlememek
- > Öğrencinin sorunlarını küçümsememek
- > Öğrenciye karşı genellemeler yapmaktan kaçınmak
- > Öğrenciye karşı ön yargılarının farkında olarak sorunlara yaklaşmak
- > Öğrenciye karşı açık, samimi ve inandırıcı olmak
- > Öğrencinin söylediklerine ani tepkiler vermekten kaçınmak

Bağımlılık Tedavi Edilebilir

- > Bağımlılık bir süreç içinde gelişir ve tedavide değişik aşamalardan geçer.
- > Bağımlılık sürecinde erken tanı tespit edilmesi kişinin yaşamında fazla yıkım oluşturmadan müdahale edilmesi çok önemlidir.
- > edavinin sağlıklı bir şekilde yürümesi için iki önemli etken sayabiliriz.
- > Bunlarda biri ve en önemlisi tedavi olmayı istemesidir.
- > Eğer ki kişi tedavi olmayı kabul etmiyorsa kimse ona zorla bırakıramaz.
- > Bir diğeri ise kişinin maddeyi bırakmaya kendini hazır hissetmesi gerekmektedir.
- > Kişinin kendini hazır hissetmesi zaman alışkanlıkları ve yaşadığı ortamı değiştirme açısından çok önemli unsurlardır.
- > Bireyin bunların tümüne hazırlıklı olması gerekir.
- > Bu maddeleri bıraktıktan sonra hiçbir şekilde kullanmamalıdır. Bir kez kullanması, onu eski günlerine, dönüşü olmayan bir yola girmesine sebep olur.

EĞİTİM,

GERÇEKLERİN

ÖĞRETİLMESİ

DEĞİLDİR.

DÜŞÜNMEK İÇİN

AKLIN EĞİTİLMESİDİR.

(A. EINSTEIN)

4. İŞİN HUKUKİ BOYUTU

TÜRK CEZA KANUNU (ÜÇÜNCÜ BÖLÜM) Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar

Zehirli madde katma

MADDE 185. - (1) İçilecek sulara veya yenilecek veya içilecek veya kullanılacak veya tüketilecek her çeşit besin veya şeylere zehir katarak veya başka suretlerle bunları bozarak kişilerin hayatını ve sağlığını tehlikeye düşüren kimseye iki yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Yukarıdaki fıkrada belirtilen fiillerin dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak işlenmesi hâlinde, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Bozulmuş veya değiştirilmiş gıda veya ilaçların ticareti

MADDE 186. - (1) Kişilerin hayatını ve sağlığını tehlikeye sokacak biçimde bozulmuş, değiştirilmiş her tür yenilecek veya içilecek şeyleri veya ilâçları satan, tedarik eden, bulunduran kimseye bir yıldan beş yıla kadar hapis ve binbeşyüz güne kadar adlî para cezası verilir.

(2) Bu suçun, resmi izne dayalı olarak yürütülen bir meslek ve sanatın icrası kapsamında işlenmesi hâlinde, verilecek ceza üçte bir oranında artırılır.

Kişilerin hayatını ve sağlığını tehlikeye sokacak biçimde ilâç yapma veya satma

MADDE 187. - (1) Kişilerin hayatını ve sağlığını tehlikeye sokacak biçimde ilaç üreten veya satan kimseye bir yıldan beş yıla kadar hapis ve adlî para cezası verilir.

(2) Bu suçun tabip veya eczacı tarafından ya da resmi izne dayalı olarak yürütülen bir meslek ve sanatın icrası kapsamında işlenmesi hâlinde, verilecek ceza üçte bir oranında artırılır.

TÜRK CEZA KANUNU (ÜÇÜNCÜ BÖLÜM) Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar

MADDE 188. - (1) Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak imal, ithal veya ihraç eden kişi, on yıldan az olmamak üzere hapis ve yirmibin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(2) Uyuşturucu veya uyarıcı madde ihracı fiilinin diğer ülke açısından ithal olarak nitelendirilmesi dolayısıyla bu ülkede yapılan yargılama sonucunda hükmolunan cezanın infaz edilen kısmı, Türkiye'de uyuşturucu veya uyarıcı madde ihracı dolayısıyla yapılacak yargılama sonucunda hükmolunan cezadan mahsup edilir.

(3) Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak ülke içinde satan, satışa arz eden, başkalarına veren, nakleden, depolayan, satın alan, kabul eden, bulunduran kişi, beş yıldan onbeş yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(4) Uyuşturucu maddenin eroin, kokain, morfin veya bazmorfin olması hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Yukarıdaki fıkralarda gösterilen suçların, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(6) Üretimi resmi makamların iznine veya satışı yetkili tabip tarafından düzenlenen reçeteye bağlı olan ve uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisi doğuran her türlü madde açısından da yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanır.

(7) Uyuşturucu veya uyarıcı etki doğurmamakla birlikte, uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan ve ithal veya imali resmî makamların iznine bağlı olan maddeyi ülkeye ithal eden, imal eden, satan, satın alan, nakleden, depolayan veya ihraç eden kişi, dört yıldan az olmamak üzere hapis ve yirmibin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(8) Bu maddede tanımlanan suçların tabip, diş tabibi, eczacı, kimyager, veteriner, sağlık memuru, laborant, ebe, hemşire, diş teknisyeni, hastabakıcı, sağlık hizmeti veren, kimyacılıkla veya ecza ticareti ile iştigal eden kişi tarafından işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanması

MADDE 189. - (1) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarının bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, tüzel kişi hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma

MADDE 190. - (1) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırmak için;

- Özel yer, donanım veya malzeme sağlayan,
 - Kullananların yakalanmalarını zorlaştıracak önlemler alan,
 - Kullanma yöntemleri konusunda başkalarına bilgi veren,
- Kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu maddede tanımlanan suçların tabip, diş tabibi, eczacı, kimyager, veteriner, sağlık memuru, laborant, ebe, hemşire, diş teknisyeni, hastabakıcı, sağlık hizmeti veren, kimyacılıkla veya ecza ticareti ile iştigal eden kişi tarafından işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(3) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını alenen özendiren veya bu nitelikte yayın yapan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır

Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak

MADDE 191. - (1) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulandıran kişi, bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Kendisi tarafından kullanılmak üzere uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisi doğuran bitkileri yetiştiren kişi, bu fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

(2) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi hakkında, tedaviye ve denetimli serbestlik tedbirine hükmolunur.

(3) Hakkında tedaviye ve denetimli serbestlik tedbirine hükmedilen kişi, belirlenen kurumda uygulanan tedavinin ve denetimli serbestlik tedbirinin gereklerine uygun davranmakla yükümlüdür. Hakkında denetimli serbestlik tedbirine hükmedilen kişiye rehberlik edecek bir uzman görevlendirilir. Bu uzman, güvenlik tedbirinin uygulama süresince, kişiyi uyuşturucu veya uyarıcı maddenin kullanılmasının etki ve sonuçları hakkında bilgilendirir, kişiye sorumluluk bilincinin gelişmesine yönelik olarak öğütte bulunur ve yol gösterir; kişinin gelişimi ve davranışları hakkında üçer aylık sürelerle rapor düzenleyerek hâkime verir.

(4) Tedavi süresince devam eden denetimli serbestlik tedbirine, tedavinin sona erdiği tarihten itibaren bir yıl süreyle devam olunur. Denetimli serbestlik tedbirinin uygulanma süresinin uzatılmasına karar verilebilir. Ancak, bu durumda süre üç yıldan fazla olamaz.

(5) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi hakkında kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulandırmaktan dolayı hükmolunan ceza, ancak tedavi ve denetimli serbestlik tedbirinin gereklerine uygun davranmaması hâlinde infaz edilir. Kişi etkin pişmanlıktan yararlanmışsa, davaya devam olunarak hakkında cezaya hükmolunur.

Etkin pişmanlık

MADDE 192. - (1) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarına iştirak etmiş olan kişi, resmî makamlar tarafından haber alınmadan önce, diğer suç ortaklarını ve uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin saklandığı veya imal edildiği yerleri merciine haber verirse, verilen bilginin suç ortaklarının yakalanmasını veya uyuşturucu veya uyarıcı maddenin ele geçirilmesini sağlaması hâlinde, hakkında cezaya hükmolunmaz.

(2) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran kişi, resmî makamlar tarafından haber alınmadan önce, bu maddeyi kimden, nerede ve ne zaman temin ettiğini merciine haber vererek suçluların yakalanmalarını veya uyuşturucu veya uyarıcı maddenin ele geçirilmesini kolaylaştırırsa, hakkında cezaya hükmolunmaz.

(3) Bu suçlar haber alındıktan sonra gönüllü olarak, suçun meydana çıkmasına ve fail veya diğer suç ortaklarının yakalanmasına hizmet ve yardım eden kişi hakkında verilecek ceza, yardımın niteliğine göre dörtte birden yarısına kadar indirilir.

(4) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, hakkında kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmaktan dolayı soruşturma başlatılmadan önce resmî makamlara başvurarak tedavi ettirilmesini isterse, cezaya hükmolunmaz.

Zehirli madde imal ve ticareti

MADDE 193. - (1) İçeriğinde zehir bulunan ve üretilmesi, bulundurulması veya satılması izne bağlı olan maddeyi izinsiz olarak üreten, bulunduran, satan veya nakleden kişi, iki aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Sağlık için tehlikeli madde temini

MADDE 194. - (1) Sağlık için tehlike oluşturabilecek maddeleri çocuklara, akıl hastalarına veya uçucu madde kullananlara veren veya tüketimine sunan kişi, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

TÜRK MEDENİ KANUNU

II. Savurganlık, alkol veya uyuşturucu Madde bağımlılığı, kötü yaşama tarzı, kötü yönetim

Madde 406- Savurganlığı, alkol veya uyuşturucu Madde bağımlılığı, kötü yaşama tarzı veya malvarlığını kötü yönetmesi sebebiyle kendisini veya ailesini darlık veya yoksulluğa düşürme tehlikesine yol açan ve bu yüzden devamlı korunmaya ve bakıma muhtaç olan ya da başkalarının güvenliğini tehdit eden her ergin kısıtlanır.

Madde 432- Akıl hastalığı, akıl zayıflığı, alkol veya uyuşturucu Madde bağımlılığı, ağır tehlike arzeden bulaşıcı hastalık veya serserilik sebeplerinden biriyle toplum için tehlike oluşturan her ergin kişi, kişisel korunmasının başka şekilde sağlanamaması hâlinde, tedavisi, eğitimi veya ıslahı için elverişli bir kuruma yerleştirilir veya alıkonulabilir. Görevlerini yaparlarken bu sebeplerden birinin varlığını öğrenen kamu görevlileri, bu durumu hemen yetkili vesayet makamına bildirmek zorundadırlar.

Bu konuda kişinin çevresine getirdiği külfet de göz önünde tutulur. İlgili kişi durumu elverir elvermez kurumdan çıkarılır.

DİPNOT VE KAYNAKÇA

1. Saka, Günay, <http://www.dicle.edu.tr>
2. <http://www.bagimlilik.info.tr>
- 3-Öztürk, O.,Uluşahin, A.(2008). Ruh Sağlığı ve Bozuklukları. Ankara, Nobel Tıp Kitabevi
- 4-(<http://www.larapsikiyatri.com/bagimlilik-sorunlari/bagimlilik-nedir>)
- 5-(<http://www.larapsikiyatri.com/bagimlilik-sorunlari/bagimlilik-nedir>)
- 6- Dilbaz, Nesrin (2013),Madde Kullanım Riski ve Madde Bağımlılığından Korunma, Ankara: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yayını
- 7- Dilbaz, Nesrin A.g.e
- 8-Ünlü, Ali. http://hedefolmahedefsizkalma.com/Dosyalar/yayinlar/GENCLER_I-CIN_EL_KITABI.pdf
- 9- http://www.bagimlilik.info.tr/basarili_bir_bagimlilik_tedavisinin_prensipleri.html
- 10-<http://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/madde-bagimliliği>
- 11-(<http://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/madde-bagimliliği>)
- 12-<http://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/madde-bagimliliği>
- 13- Dilbaz, Nesrin A.g.e

Not: Görsellik ve grafiklerde Yeşilay ve kamu kurumlarının verilerinden istifade edilmiştir.

O (Peygamber),

onları kötülükten

nehy ediyor, onlara

temiz şeyleri helal,

murdar şeyleri de

haram kılıyor.

(A'râf sûresi, 157)

MADDE BAĞIMLILARININ YARDIM ALABİLECEĞİ YÖNLENDİRİLEBİLECEĞİ KURUM VE KURULUŞLAR

İLETİŞİM

Eyyübiye

İlçe Milli Eğiti Müdürlüğü

Hamidiye Mh. Necmettin
Cevheri Cd. No: 20
ŞANLIURFA

0414 312 89 80

—

Eyyübiye Rehberlik

ve

Araştırma Merkezi

Muradiye Mh. Uyanık Sk.
No: 70/2
Eyyübiye / ŞANLIURFA

0414 247 18 04

İl Sağlık Müdürlüğünün Ruh Sağlığı Bölümü

Adres: Selahaddin Eyyübi Mah.Recep Tayyip Erdoğan Bulvarı No:19 T.Telekom
Yanı PK.63300 Haliliye/ŞANLIURFA
Tel: 0414 318 72 83

Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Amirliği

Adres: Hamidiye Mahallesi Emniyet Caddesi Yenişehir/ Şanlıurfa
Tel: 0 414 313 00 00

Mehmet Akif İnan Eğitim Araştırma Hastanesi (500 yataklı) (Psikiyatri Bölümü)

Adres: Esentepe Mah. Ertuğrul Cad. ŞANLIURFA
Tel: 0 414 318 60 00

Balıkliğöl Devlet Hastanesi (Psikiyatri Bölümü)

Adres: Akabe mahallesi (Şanlıurfa/ Merkez)
Tel:0 414 351 25 62

Eyvan Derneği

Adres: Bamyasuyu Mah. Köseoğlu Cad. Eyvan Apt no:12 Şanlıurfa / Merkez
Şanlıurfa Yeşilay
Adres: Divanoğlu Caddesi Merve Apt. Kat:1 No:1A.Haliliye /Şanlıurfa
Tel: 05057717559

BATEM: Madde Bağımlılığı Tanı ve Tedavi Merkezi

Adres:Teşvikiye mahallesi Şişli/İstanbul
Tel: 02122911156/05332057373

Gaziantep AMATEM(Aikol ve Uyuşturucu Madde Bağımlıları Tedavi ve Araştırma Merkezi)

Adres: Yukarı Beylerbeyi Köyü 4. Organize sanayi Bölgesi 407. Cad. Üzeri
Şehitkamiş/ Gaziantep
Tel: 03422901414

Diyarbakır ÇEMATEM

Adres: Şehitlik Mevkisi Diyarbakır Anadolu Lisesi Karşısı Şehitlik Karakolu Yanı
Yenişehir/Diyarbakır
Tel: 04122266283

Ankara AMATEM

Adres:90. Sk. Karşısı Serhat Koop/Ostim Ankara
Tel: 03123959595

İstanbul AMATEM

Adres:Sinan Ercan Cad No:29 Erenköy/ Kadıköy/İstanbul
Tel: 02163025959

GÜLER YÜZLÜ YARINLAR İÇİN
UMUDA EL AT

